

Hoa Xưa Ngày Cũ...

Thời tiết ở quận Cam năm nay lạnh hơn những năm về trước. Ban đêm thường là 40-50°F, ban ngày trung bình ở vào khoảng 60-70°F, trong nhà lò sưởi chạy liên tục gần như không muốn ngưng nghỉ.

Nhìn qua cửa sổ thấy nắng vàng phủ khắp cây cỏ, khoác thêm chiếc áo lạnh, tôi mở cửa ra ngoài xem những cây lan có bị trận cuồng phong Santa Ana đêm qua có làm đổ hay không. May thay chậu nào, chậu nấy vẫn còn nguyên vẹn nhưng mặt đất phủ đầy lá cây măng cầu và lá cây mận đỏ. Mọi năm vào dịp này lan nở tung bừng, nhưng năm nay chỉ có 1 chậu *Dendrobium kingianum* lèo tèo có vài bông hoa, và chậu *Dendrobium gracillimum* có tới 9 dò hoa nhưng có lẽ phải tới tháng sau mới nở.

Chợt thấy một chậu lan kiếm ở vào tình trạng tang thương thảm hại, hiện ra trước mắt. Cả chậu chỉ có 3 cây còn lá, 8 chiếc giả hành chiếc đã thối đen, chiếc trụi hết lá và cỏ đã bắt đầu mọc lên. Thông thường những chậu lan như vậy đã bị cho vào thùng rác từ lâu, không hiểu tại sao chậu lan này hãy còn tồn tại? Bước lại gần rút tấm thẻ ghi tên cây ra xem, tôi cảm thấy bùi ngùi trong dạ. Chiếc thẻ tuy đã vàng ố và gãy mất một nửa nhưng vẫn còn mấy chữ: Cym. B.X. Dang.

Đây là di tích của một cây lan đẹp, nhiều hoa mà anh Bùi Mạnh Hà đã lai giống và đã cầu chứng và dưới tên: [Cymbidium Bui Xuan Dang](#) vào năm 2012 với Royal Horticultural Society ở Anh Quốc và đã tặng cho tôi cây lan đẹp đẽ này trong phiên họp 4/28/2012 của Hội Hoa Lan Việt Nam. Anh cho biết cây Cymbidium Bui Xuan Dang đã được lai giống từ Cym. Hazel Tyers 'Santa

Maria' 4n và Cym. Splatters 'Flamenco', hai cây này đều có tới 30% nguồn gốc từ cây *Cym. insigne* (Hồng kiếm lan) của Việt Nam.

Rất cảm động trước mỹ ý của anh Hà, hôm đó tôi đã nghẹn lời nói nên chỉ nói được vài câu ngắn ngủi cảm ơn và hứa hẹn sẽ cố gắng nuôi dưỡng cây lan này để khỏi phụ lòng người đã có công lai tạo ra nó.

Vì chậu cũ đã quá chật hẹp, chia ra làm 3 chậu nhỏ hơn, tôi giữ lại một chậu còn chia ra cho vài người trong hội. Tháng 2-2013, chậu lan đã cho tôi 3 cành hoa đẹp đẽ và đã chiếm giải nhất trong số gần một chục cây lan kiếm khác.

Năm 2014, chậu lan lại ra được 3 cành hoa khỏe mạnh, nhưng mấy ngày trước phiên họp, một trận cuồng phong Santa Ana đã liên tiếp thổi làn hơi vừa khô vừa nóng từ sa mạc Mojave về quận Cam từ đêm hôm trước cho đến hết ngày hôm sau làm cho những bông hoa tươi tốt trở nên héo tàn.

Tháng 6 năm 2016, tôi bị giải phẫu để cắt đi một khúc ruột non. Bác sĩ khuyến cáo không được làm việc nặng cho nên tôi chẳng ngó ngàng gì đến cây cối. Thừa dịp này bọn rệp sáp (Boisduval scale) rủ nhau len lỏi vào tận ngang cùng ngõ hẻm, chui vào trong kẽ lá của mấy chậu lan kiếm lập hang ổ và sinh con đẻ cháu hàng đàn hàng lũ, bắt kể từ lá già lá non cho tới gốc rễ. Cây lan của anh Hà tặng cho và mấy cây Cym. Pat Ann, Cym. Mitzi 'Mabel', Cym. Pyewacket đều cùng chung một số phận.

Vợ tôi vội vàng thay chậu, cắt bỏ hết những cây lá đã nhiễm rệp, trồng lại với vỏ thông mới và xịt thuốc diệt trừ rệp sáp. Nào là "Summit Year-Round Spray Oil All in One", rồi đến "Neem oil", cây vẫn ề ọet và chẳng chịu ra hoa. Rồi từ đó, tôi đã mỗi năm vài lần phun thuốc, 2 năm thay chậu một lần, nhưng cây đã hờn giận, chẳng chịu lớn thêm vóc dáng càng ngày càng tiêu uy, dù cho tưới bón thật nhiều vào mùa Xuân Hè.

Nhìn kỹ lại, trên những lá non mới mọc tuy không có một con rệp nào, nhưng có nhiều đốm trắng do nọc độc còn lưu truyền lại trong nhựa cây làm cho giả hành và lá bị còi cọc không sao phát triển được. Mấy chậu bị nặng quá đều bị quăng vào thùng rác. Riêng cây Cym. Bui Xuan Đang là kỷ vật của anh Hà tặng cho, chúng tôi còn cố gắng giữ lại, nhưng mấy năm qua cây này vẫn còn ở tình trạng còi cọc vì ngộ độc trầm trọng không sao phát triển được.

Tiếng bà vợ tôi hỏi "*Trời lạnh như thế này ông ra ngoài làm gì mà lâu như vậy?*" Chưa hết bà đã bồi theo: "*Ông không sợ cảm cúm hay Corona virus hay sao? Lan chết còn hơn người chết!*"

Vài hôm sau tìm phía trước, rồi lại phía sau không thấy bóng dáng chậu lan năm xưa đâu cả, cũng không cần phải hỏi, tôi cũng biết ai là thủ phạm làm cho chậu lan yêu quý của tôi mất tăm mất tích...